

Reijo Siipola

SUURI ILMASTO-OPPI

Tieteen edustajana ja joukkoilmiönä

SUURI ILMASTO-OPPI
TIETEEN EDUSTAJANA
JA JOUKKOILMIÖNÄ

REIJO SIIPOLA

SUURI ILMASTO-OPPI

TIETEEN EDUSTAJANA

JA JOUKKOILMIÖNÄ

© 2023 Reijo Siipola

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-33-0441-3

*Minusta oli välttämätöntä yrittää selvittää
ennustuksen sisältöä kysymällä sitä kaikilta, jotka
jotain vain näyttävät tietävän. Ja koira vieköön,
Ateenan miehet, totta puhuen minulle kävi niin, että
arvostetuimmatkin miehet osoittautuivat lähes
tietämättömiksi* (Sokrates. Platon: Apologia 22a).

Esipuhe

Kun huomiotamme kiinnitetään sellaiseen, jonka oletetaan herättävän meissä pelkoa, saattaa tarkoituksena olla suunnata huomiomme pois jostakin, mitä meidän oikeasti pitäisi pelätä. Puolitoista vuosisataa sitten erään julistuskirjaseen alkusanoiksi kirjoitettiin: ”Aave kummittelee Euroopassa”. Kirjoittajat mainitsivat joidenkin sitä pelkäävän. Toisille kyseessä oli pikemminkin haave, joka ei kuitenkaan toteutunut.

Nyt tuo aave on palannut. Vaikka tällä kertaa puhuukin lähinnä ilmoista, tuo historiallisella välttämättömyydellä määrääjoin esiin nouseva arkkityyppi pyrkii jälleen kumoukseen. Se tuo silmiemme eteen uhkakuvan aiheuttamastamme lähestyvistä ilmastokatastrofista. Siihen vedoten maailman päättäjiä kiirehditään ajamaan alas energiantuotantojärjestelmä sitten talousjärjestelmä ja yhteiskuntajärjestelmä. Tarkoituksena on kumota ne taloudelliset ja yhteiskunnalliset rakenteet, jotka ovat turvanneet elämämme ja sivistyksemme edellytykset.

Lumoaja on ottanut hallintaansa järkevät, sivistyneet ihmiset, hyödyntäen yksilön älyllisen autonomian palomuurissa olevaa aukkoa joukkopsykologian ja tietoisuuden kytkennöille. Kovin innokkaasti ovat vapaan maailman kansalaiset alkaneet purkaa heitä itseään kantavaa järjestelmää, ilman että heillä näyttää olevan aavistustakaan siitä, mitä he ovat tekemässä?

Hypnotisoija ei napsauta sormiaan. Meidän on tehtävä se itse.

Kalajoella 21.03.2023

Reijo Siipola

Sisällys

1. Johdanto.....	11
2. Ilmasto-oppi tieteen edustajana.....	15
2.1. Tieteen demarkaatio	15
2.1.1. Falsifioituminen – kosketus todellisuuteen	15
2.1.2. Teoria on ennen havaintoja.....	21
2.1.3. Tiede ei hae varmuutta eikä todennäköisyyttä	24
2.1.4. Tiede ei ole aktivismia.....	31
2.2. Normaalitiedettä?	33
2.2.1. Vertaisvertailua selitysmallin varjossa	34
2.2.2. Paradigman kaataa vain toinen paradigma	39
2.3. Ilmasto-oppi vastaan havainnot.....	43
2.4. Ekskursio: Ajallinen todellisuus ja ihmistieto.....	49
2.5. Yhteenveto	53
3. Tieteen porttiteoria	54
3.1. Koulutieto ja tietäminen	55
3.2. Latvaleikkaus tasoituksena.....	61
3.2.1. Joukkoäly vai kaulakahle?	61
3.2.2. Denaturoitu kasvu.....	68
3.3. Tieteen demokratisointi.....	72
3.4. Minkä teorian verifikaatiota?	74
3.5. Jaakobilla on Jaakobin ääni	77
4. Suggestiivinen portti	83

5. Joukko porttina suureen oppiin.....	90
5.1. Laumassa lamppu sammuu	90
5.2. Sisäistyttäessä joukkoon, sisäistyy Oppi.....	92
5.2.1. Ilmastonmuutos minussa	92
5.2.2. Joukko hyväksyy opin perustelematta	93
5.3. Joukon ja oikean opin resonanssi	95
5.4. Joukko; oppeja, huolia ja pelkoja	100
5.5. Tieteen ulkopuolella	104
 6. Ilmasto-oppi arkkityypinä	 107
6.1. Sammon ryöstön loputon toisto.....	107
6.2. Kapitalismin materialistinen lainalaisuus.....	115
6.3. Käänteinen varovaisuusperiaate	118
6.4. Päiväni murmelina.....	122
6.5. Portit historian toiseen ohjausmuotoon	128
 7. Näkymättömät kädet	 132
7.1. Käsi taloudessa, toinen valtiossa	132
7.2. Välikäsi; ”Puuhevosesta sa laulaos”	135
7.3. Noxtopia vihreiden ruskasta.....	141
7.4. Sanojen voima ja taika	142
7.5. Spontaanin pelon hyödyntäminen	146
 8. Heidegger, käänne ja dilemma	 150
8.1. Pako epävarsinaisuuteen	150
8.2. Pelko ja syyllisyys.....	152
8.3. Ahdistus.....	154
8.4. Äärivasemmisto löytää äärioikeiston	156

8.5. Esiheideggeriläisessä ahdistuksessa odotettu	158
9. Loppusanat	165
9.2. Tiedeuskoon perusteita?	166
9.3. Tieteellinen aate kokoaa joukon.....	168
9.4. Don Quioten ahdistus	169
9.5. Oppi ja omenapuu	171
Lähteet.....	177

1. Johdanto

Pääasiassa hiilestä ja vedestä muodostunut eliöstö on sen monin tavoin arvoituksellisen elämän tyyssija, jonka osa olemme. Eliöiden pääasiallinen elintila ns. kasvihuoneilmiön mahdollistamana on planeettamme pinnalla. Hiilen kiertona ilmenevä biologinen elämä ottaa ja luovuttaa hiilidioksidia, joka on ilmaa painavampi kaasu. Merivedestä sitä haihtuu ilmakehään lämmön vaikutuksesta, ja lämpötilan noustessa sen haihtuminen lisääntyy. Silloin sen määrää kasvaa myös termosfäärissä, missä se muun muassa heijastaa auringosta tulevaa lämpöä takaisin avaruuteen. Mitä se tekee eri sfääreissä eri lämpö-, kosteus-, valoisuus- ym. olosuhteissa lämmön säteilylle sen eri jaksoluvuissaan, ei täysin tiedetä.

Elämme tällä hetkellä Maan pinnalla eli troposfäärissä Milankovitchin jaksotuksen mukaista interglasiaalia eli lämmintä jaksoa. Se on yksi viidestä lämpöasteikolla saman korkuisena esiintyvästä $+2^{\circ}\text{C}$ lämpöjaksosta yli 400 000 vuoden aikana. Tämä nykyinen vaikuttaa olleen jo kahdeksantuhatta vuotta eli suuren osan holoseeniksi kutsuttua aikakautta loivassa laskusuunnassa, tosin suurin heilahduksin. Viimeisin suurehko edestakainen heilahdus on alle tuhannen vuoden mittainen kuoppa, jossa keskilämpötila laski reilun neljännesasteen Celsiusista, ja on sitten noussut ehkä hieman loivemmin melkein heilahdusta edeltävään lämpötilaan. Tätä paluuta ylös kuopasta on seurattu lämpömittareista 1800 luvulta

nykypäivään. Siihen on vedottu empiirisenä näyttönä vuosituhannen vaihteen tienoilla syntyneelle opille (jäljempänä ”Ilmasto-oppi”) uhkaavasti lähestyvistä, ihmisen vaikuttamasta katastrofaalisesta ilmastomuutoksesta.

Tämä essee on kirjoitettu pääosin vuoden 2021 tilanteessa, jossa kansojen johtajat ja kansanjoukot ovat jo laajalti omaksuneet Ilmasto-opin, ja uskovat ihmistekoisen, elämää uhkaavan ilmastokatastrofin lähestyvän. Sen torjumiseksi he ovat ryhtyneet energiantuotannon ja tavarantuotannon sekä edelleen yhteiskuntajärjestyksen ja valtiomuotojen alasajoon. Kumousta viedään läpi kiireellä, joka ei jätä harkinta-aikaa. Ennustukset, pelottelut ja varoittelet toimivat myös vallankäytön ja vallantavoittelun muotoina ja välineinä. Ennustus ja siihen kohdistuva uskomus kerää ylläpitäjikseen niitä, jotka kokevat näin tulevansa osalliseksi tuosta vallasta; saavansa sitä taholta, jonka valtaa heidän vallankäyttönsä tukee ja lisää. Tällaisten valtasuhteiden yleistyessä yhteiskunnassa, ne saattavat myös yksittäisissä kansalaisissa ylittää sen vallan, joka heihin on luontaisesti valtiolla, jolloin tilanne tulee hyvin ongelmalliseksi klassillisen valtio-opin näkökulmasta.

Maapallon väkiluvun kasvu on alkanut tyrehtyä. Talouskasvu sen sijaan jatkuu lähes kaikkialla. Tätä eivät kaikki pidä hyvänä asiointilana. Talouskasvu lisää luonnonvarojen, kuten raaka-aineiden ja energian käyttöä. Polttaminen tuottaa ihmiselle haitallisia pienhiukkasia hengitysilmaan ja mahdollisesti haitallisia kaasuja ilmakehään. Vapaasti toimivat markkinat korjaavat näitä ongelmia näkymättömän käden nimellä tunnetun periaatteen mukaisesti – sikäli kun kuluttajat ovat tulleet

ongelmasta tietoisiksi ja se vaikuttaa heidän valintoihinsa kuluttajina, jota kuningaskuluttaja-nimitys kuvaa. Tuota valtaa anastavat kuluttajajärjestöt, ostoboikottien puuhaajat, omistaja-asiakkuus ja muut ostokäyttäytymisen manipuloijat. Myös julkinen valta tekee joskus välttämättömiksi katsomiaan korjaavia puuttumisia markkinoihin, joskin usein tämä välttämättömyys on näennäistä ja puuttumiset tarpeettomia, yleishaitallisia ja kohteiksi joutuneiden oikeutta loukkaavia.

Nyt ylivaltiollinen, näennäisdemokraattinen, tiedeyhteisön nimissä esiintyvä elin on ottamassa ja siirtämässä itselleen valtaa näiltä perinteisiltä vallankäyttäjiltä – valtioilta, markkinoilta, medialta, tieteeltä, koulutukselta ja taiteelta – välillisesti ja suoraan, kasvavassa määrin. Vallan painopiste siirtyy näin pienin askelin, päivä päivältä pois sieltä, minne vuosisatojen kehitys on sen sijoittanut. Käynnissä on vallankumous, joka on epätyypillinen sikäli, että se on saanut innokkaina mukaan kumoukseen ne, jotka valtansa siinä menettävät.

Uhkakuvia maalailevat ennustukset eivät aikaisempina rajallisemman tiedonkulun vuosisatoina yleensä ole yltäneet niin laajalle kuin nyt. Ne ovat koskeneet rajoitettuja kohteita tai kaukaisempaa tulevaisuutta. Omilla alueillaan ne kuitenkin saattoivat aiheuttaa ihmisissä samoja reaktioita kuin nyt. Nykyisin joukkotiedotusvälineiden kautta ja niiden toimesta tapahtuva uutisointi ilmaston tulevan kuumenemisen uhan pahenemisesta tuottaa ahdistusoireita erityisesti lapsissa ja nuorissa. Kuten tyypillistä, niin ennustajat kuin heidän yleisönsäkin alkavat nähdä kaikkialla uskomustaan vahvistavia todisteita.

Monet katsovat Ilmasto-opin edustavan tiedettä. Käsillä olevassa kirjoituksessa pyritään aluksi arvioimaan klassisen tieteenfilosofian periaatteiden valossa Ilmasto-oppia sellaisena kuin se esiintyy populaarissa keskustelussa ja mediassa: siellä missä sen yhteiskunnallinen valta erityisesti kanavoituu ja vaikuttaa. Tämän jälkeen sitä tarkastellaan joukkoliikkeenä, tällaisiin yleisesti liittyvän psyko(pato)logian kannalta. Huomiota kiinnitetään erityisesti pelottelulle altistaviin psykologisiin tekijöihin, ihmiselle luontaiseen potentiaaliseen, nimettömään pelkoon, syyllisyyteen ja ahdistukseen.

2. Ilmasto-oppi tieteen edustajana

Tarkastelemme seuraavassa missä määrin ja millä tavoin Ilmasto-oppi kannattajakuntineen ilmentää tieteenfilosofiassa käsiteltyjä tieteen ja tiedeyhteisön tunnusmerkkejä sekä niiden ominaispiirteitä. Keskitymme siinä kahteen tieteenfilosofian klassikkoon: Karl R. Popper ja Thomas S. Kuhn.

2.1. Tieteen demarkaatio

Tieteen erottaminen eli demarkaatio vain tiedettä muistuttavista kvasitieteistä tai täysin valheellisista tieteenä esiintyvistä pseudotieteistä on Popperin mukaan ongelma, jota ei ratkaista sillä, osoittautuvatko näiden esittämät väittämät ja ennusteet yhtäpitäviksi todellisuuden kanssa. On olemassa lauseita, teorioita, oppeja, joita ei olisi mahdollista osoittaa epätosiksi eli falsifioida siinäkään tapauksessa, että ne olisivat epätosia. Sellaiset teoriat eivät ole tieteellisiä, vaikka olisivatkin tosia. Tieteellinen teoria on sellainen, joka voidaan falsifioida eli todistaa paikkansa pitämättömäksi, jos se ei ole tosi. ”Falsifikaatiomme siis osoittaa ne kohdat, joissa olemme ikään kuin koskettaneet todellisuutta” (Popper 1963/1995,116).

2.1.1. Falsifioituminen – kosketus todellisuuteen

Pohjakosketus antaa laivan kapteenille faktana todellisuudesta tiedon, joka falsifioi eli kumoo sen väylän syvyyden ja laivan syväyksen suhdetta koskevan teorian, jonka turvin laivalla oli

väylälle uskaltauduttu. Falsifikaatio on tällainen edeltävän käsityksen tai hypoteesin kumoava kosketus todellisuuteen. Sitä kuvaa Einsteinin sitaattina esitetty: "Mikään määrä kokeita ei voi osoittaa minun olevan oikeassa; yksi ainoa koe voi osoittaa minun olevan väärässä". Vaikka kaikki tähän päivään mennessä tavatut korpit olisi havaittu väriltään mustiksi, niin yksi ainoa keltainen korppi havaittuna ja todennettuna riittäisi kumoamaan käsityksen, että kaikki korpit ovat mustia.

Pierre Duhemin mielestä tulee kuitenkin huomioida myös lisäoletukset:

Duhemin mukaan teoreettisten hypoteesien testaus havaintolauseiden avulla vaatii kuitenkin aina tuekseen lisäoletuksia, jolloin testattava teoria on itse asiassa varsinaisten hypoteesien ja näiden lisäoletusten yhdistelmä [---]. Tästä seuraa, että negatiivinen evidenssi osoittaa joko teoreettisen hypoteesin tai jonkin lisäoletuksen vääräksi (Kiikeri ja Ylikoski 2004, 34).

Juha Varto mainitsee niin ikään lisäoletuksia koskevan periaatteen esiintyvän jo Aristoteleella, joka näki kokemusta koskevan tiedon perustuvan aina kehäpäättelyyn; Oletamme, että on olemassa jokin yleinen periaate, joka koskee tutkimaamme ilmiötä ja tämän oletuksen avulla yleistämme ilmiötä koskevia muita periaatteita. Varto kirjoittaa:

Eräs tieteenfilosofisen tutkimuksen asia on tutkia näitä oletuksia ja tätä kehäpäättelyä. Tämä koskee kokemustieteiden kohdalla yhtä lailla induktiivista kuin deduktiivista teorian muodostumista, sillä molemmissa tehdään etukäteisoletuksia, joiden perusteella vasta voidaan tehdä muita päättelyjä (1992,9).

Puolitoista vuosisataa sitten ilmestynyt julistus alkoi sanoilla: "Aave kummittelee Euroopassa" Aave oli haave maailman vallankumouksesta. Se ei toteutunut.

Nyt tuo aave on palannut. Tällä kertaa se puhuu vain ilmoista. Niihin vedoten se vaatii valtioita ajamaan alas energiantuotantojärjestelmänsä, talousjärjestelmänsä ja lopuksi yhteiskuntajärjestelmänsä – ne rakenteet, joiden varassa meidän elämämme, kulttuurimme ja sivistyksemme ovat.

Lumoaja on ottanut valtaansa järkevät, koulutetut ihmiset. Kovin innokkaasti vapaan maailman kansalaiset ovat alkaneet purkaa heitä itseään kantavaa järjestelmää – kuin posthypoosissa – ilman, että heillä näyttää olevan aavistustakaan siitä, mitä he ovat tekemässä.

Taikuri ei napsauta sormiaan. Meidän on tehtävä se itse.

BoD

